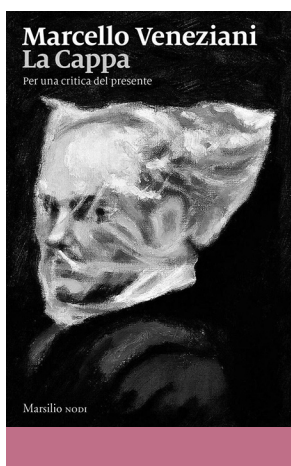

A KULTURÁLIS HEGEMÓNIA TÓL A POLITIKAI KORREKTSÉGIG

MARCELLO VENEZIANI

Marcello Veneziani: *A Csuklya*
– *Korunk kritikája* (2022)

Mi is ez a hírhedt kulturális hegemonia, miből áll? Olaszországban Antonio Gramsci teremtette meg a kulturális hegemonia [*egemonia culturale*] ideológiájának modelljét azzal az elképzelésével, hogy a Párt nem más, mint „kollektív értelmiség”, amely a kultúra meghódításán keresztül nyeri meg magának a társadalmat és nyeri el a népi konszenzust. Ebből a kulturális modellből táplálkozik az egész nyugati baloldal: ezt alkalmazzák azokban az országokban, ahol így vagy úgy, de létezik kulturális pluralizmus, amelyet fokozatosan megfosztanak létjogosultságától, törvénytelenítik és elnyomják. A gyakorlati modell azonban két nemdemokratikus forrásból táplálkozik: a totalitárius, kommunista, szovjet eszméből, Lenintől Trockijig, Zsdanovtól Lukácsig, azaz Sztálin kulturális miniszterétől Magyarország filozófus-népbiztosáig. De létezik egy rejtett forrás is, mint kiindulási alap, ami nem más, mint az olasz fasiszta önkény, a kultúra és az értelmiség megszervezésével, iskoláival, a Giovanni Gentile és a Giuseppe Bottai szerkesztette *Olasz Enciklopédiával*, amely a kulturális hegemonia egyetlen valódi nyugati előzménye (ám ez a fasiszmus messze nem volt egységes, tele volt nézetkülönbségekkel, sokszínűséggel, sőt disszonanciával). Az előbbi törekvés háttérben megjelenik a változtatási szándék: a tömegek számára a katolikus oktatást, a plébániák hálózatát, a vallási befolyásolást le kell, hogy váltsa egy új, világi és progresszív hitvallás, a kommunizmus. Gramsci elképzelése szerint ez jelenti a tömegekhez eljuttatott felvilágosodást.

KULTURÁLIS HEGEMÓNIA I.

Az olaszországi marxista–szekularista kulturális hegemonia története két szakaszra osztható: az első Palmiro Togliattihoz, az Olasz Kommunista Párt (PCI) főtitkárához vezethető vissza, aki közvetlenül a háború utáni időszakban a gramscizmus nevében próbálta a kultúrát meghódítani, kihasználva az aktivista értelmiséget és a Párthoz közel álló kiadók nyújtotta lehetőségeket. Ez a hegemonia még nem volt átütő, ráadásul a magas közkultúrát célozta meg és a fasiszmból „megváltott” tömegek megtérésén alapult; érintette a könyvkidatást, a tudományos kultúra bizonyos szeleteit, a kollektív és történelmi kultúrát. Ezzel a hegemoniával szállt szembe Mario Scelba kereszténydemokrata miniszter nem kevésbé vészjósló definíciója, a *culturame*.¹

¹ Mario Scelba olasz miniszterelnök az 1949-ben, Velencében megtartott Kereszténydemokrata Kongresszuson használta először a *culturame* kifejezést, amellyel a kultúra megvetését akarta kifejezni. (A ford.)

Úgy a Gramsci-féle, mint a radikális hegemoniának két aspektusát kell kiemelni. Egyrészt nem érinti, esetleg csak közvetetten, az olasz kultúra csúcseit, de az évek során megveti a lábát a középosztálybeli kultúrában, az egyetemi tanárok körében, míg végül teret nyer az egyetemek és az oktatási intézmények nagy részén, az irodalmi díjak, a sajtó és a könyvkiadás, valamint a mozi és a színház, a képzőművészet és a zene területén. Természetesen ezt nem lehet összehasonlítani Gentile és D'Annunzio, Pirandello és Marinetti, Marconi és Piacentini fasiszta hegemoniájával, hogy csak néhány olasz példát említsünk. Másrészt a tömegkultúrát is csak érinti, amelyet egyre inkább a kikapcsolódás és a tömegszórakoztatás új, népszerű eszközei, mint a sport, a könnyűzene és a kereskedelmi televízió alakítottak, amelyekben idővel egyre erőteljesebbé vált az ideológiai befolyásolás. A gramscizmus tehát a kulturális szervezet, a kulturális erők, a köztes káderek hegemoniája maradt anélkül, hogy valódi csúcspontra jutott volna és igazából megszerezte volna a nép támogatását. De befolyásának visszatükröződései futótűzként terjedtek át a polgári szokásokra, megteremtve a totemek és tabuk új törvényeit.

A kulturális hegemonia bekebelezi a rokon kultúrákat, leigázza az opportunistá, harmadikutas megoldásokat, demonizálja vagy rögtön törvényen kívül helyezi a szemben álló kultúrákat, legyenek azok katolikusok, konzervatívok, hagyománytisztelők vagy nemzetiek. Kordonokat emel, hogy elszigetelje az el nem kötelezetteket, diszkvalifikálja a jobboldali kultúrákat, amelyeket tegnap még arisztokratikusnak és antidemokratikusnak tartott, ma már azonban populistának és rasszista, szexistának bélyegez; néhány év óta egyenesen úgy tesz, mintha nem is léteznének (*cancel culture*), szerzőit pedig valósággal halálra ítéli.

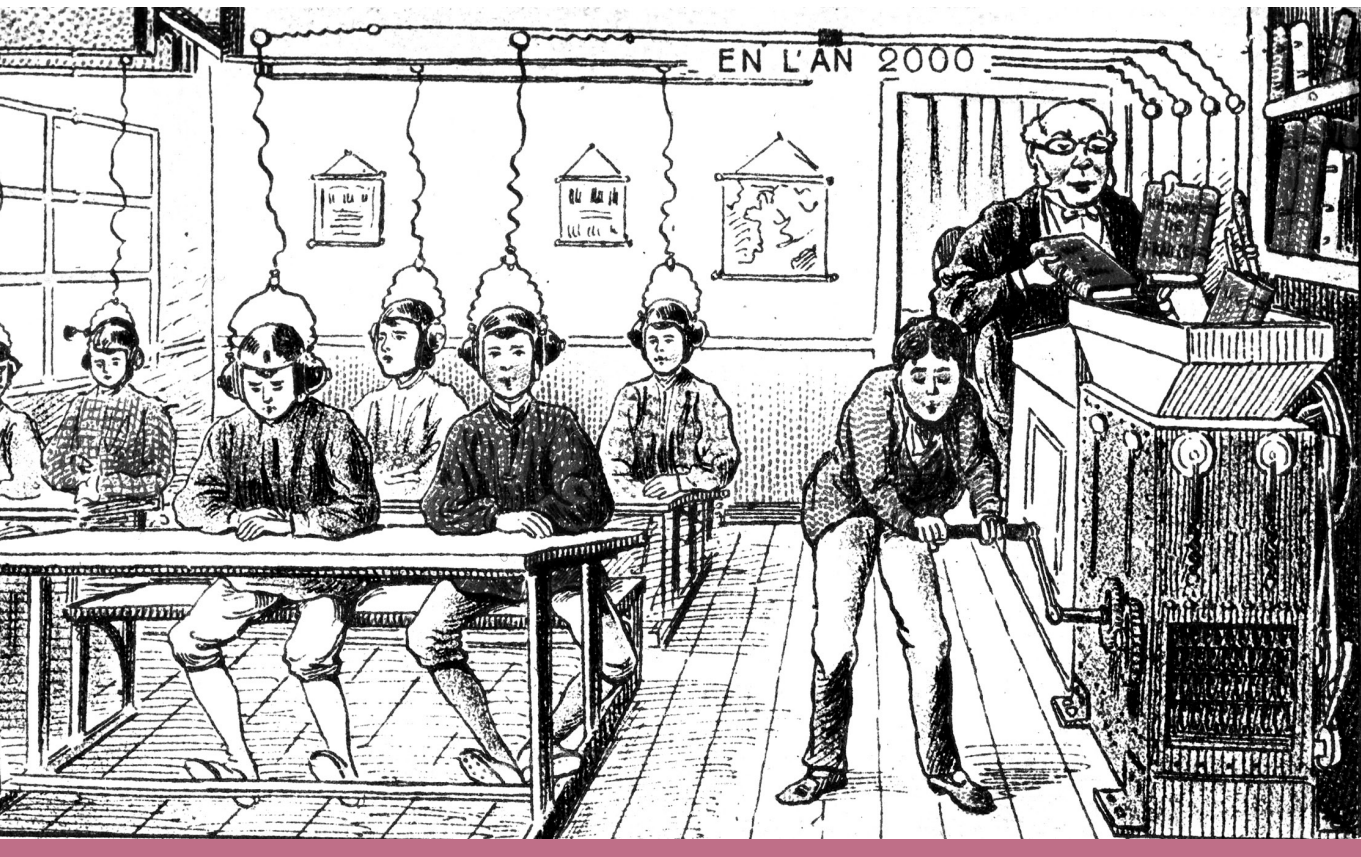
a globális
kulturális hegemonia
diszkvalifikálja
a jobboldalt

KULTURÁLIS HEGEMONIA II.

A második kulturális hegemonia az 1968-ban végigsöprő ifjúsági tüntetések nyomán születik meg. Bár Olaszországban a PCI lett a fő hivatkozási alap, ugyanakkor rövidesen mégis a vörös extrémizmus célpontjává is vált. A Szovjetuniótól való elszakadást még a PCI-n belül is az motiválta, hogy feltartóztassa azt a radikális, fiatalos, marxista hullámot, amely nem a szabadság nevében, hanem Mao Kínája és kulturális forradalma, Che Guevara és a kubai forradalom, Ho Si Minh és Amerika-ellenessége s más egzotikus forradalmi mítoszok nevében szállt szembe a Szovjetunióval. Ugyanez igaz az európai és az amerikai újbaloldalra is.

1968 után azok a fiatalok kerülnek az egyetemi katedrákra, akik tegnap még tüntetők, azután tanársegédek voltak, majd hamarosan az egyetem nagyhatalmú uraivá válnak. A két baloldal egybeolvadása bizonyos sajtóorgánumokon, egyes kiadványokon keresztül valósul meg. Nemcsak Olaszországban, hanem egész Európában a Baloldal kommunizmusból radikális progresszivismussá alakul át. Ezúttal a hegemonia messze túlmutat a magaskultúrán, érinti az iskolákat és az egyetemeket, de a mozi, a televíziót, a színházat, a művészetet és a nyelvet is. A politikai cél a régi PCI átalakítása, modernizálása, szekularizációja egy radikális tömegpárt létrehozásával, ügyelve arra, hogy megtartsa hegemoniáját és iránymutató, paradigmatiszta szerepét.

Kulturális szinten Gramsci az, aki összeolvadva a szélbalos és liberális szocialista hagyományok szerzőivel (amely Olaszországban Piero Gobettivel indul és Norberto Bobbión át végigvonul egészen Umberto Eco-ig), aki az új kulturális hegemoniát a tömegmédiára és a kortárs társadalomra alkalmazta. Mindazonáltal, igaz, posztumusz, Gramscit a hegemonia laikus pápájának tekintik; a „laikus pápa” meghatározást egyébként ő maga használta Benedetto Croce liberális filozófus kapcsán, utalva a fasiszmból az antifasiszmba való átmenetben betöltött szerepére. Az „ólomévekben” [*anni di piombo*], azaz a '70-es években, a kommunista-gramscianus hegemonia még együtt él a helyébe

Nem iskolás fokon –
 „Élet 2000-ben” címmel
 Jean-Marc Côté elképzelése
 az egész emberiség neveléséről
 a 19. század végén
 (Wikimedia Commons)

lépő korai radikális progresszív hegemoniával, amelyben közreműködnek a '68-asok és a szélsőséges vagy radikális baloldal számos csoportja, a Potere Operaiótól a Lotta Continua leninista csoportjáig. Ha korábban a Párt diktált, most a Kollektív Társadalmi Intelligencia szabja meg a baloldal irányát s vezeti tovább, egészen a kulturális felsőbbrendűség felé.

Ennek a második szakasznak van egy újabb eredménye, amely az észak-amerikai és észak-európai (például svédországi) tapasztalatokból származtatható: *a kommunista hegemonia átalakulása politikailag korrekt hegemoniává*. Most, hogy a kommunizmus már nem létezik, legalábbis Nyugaton nem, a PC a kommunista párt [*Partito Comunista*, PC] rövidítése helyett a *politically correct* jelentését vette át. Arról az ideológiai alapelvről van szó, amely egy új bigottizmust erőltet a melegek, az abortusz, a feministák, a migránsok, a feketék, az illegális bevándorlók stb. javára, amely megszabja és cenzúrázza a szókinccset, amely kijelöli a korrekciós ideológiával összhangban lévő referenciamodelleket.

A *La Cappa* [a csuklya – *a Ford.*] című legújabb könyvemben jó néhány oldalt szenteltem a jelenkor kritikájának, elmélyítve a *cancel culture* és előzményének, a *politically correct* ideológiának a témáját.² Mindkettő legfőbb hibája, hogy a történelmet a jelenre, a másságot az azonosságra, a valóságot az előre legyártott ideológiai sémákra szűkíti. A *cancel culture* kifejezést a kultúraeltörlés kifejezéssel kellene lefordítani s nem, ahogy egyesek teszik, az eltörléskultúra szóval, mert ez egy barbár és destruktív jelenség, amely képtelen másfajta világokat értelmezni, a sajátjától eltérő paraméterekkel konfrontálódni, megérteni, hogy minden korszaknak megvan a maga mércéje, és senki sem tornázhathja fel magát más korszakok és kultúrák ítélőbírójává. A nagyságot és az aljasságot nem szabad csupán az éppen érvényes manicheizmusunk kicsinyes mércéjével mérni! De ha a múlt megbélyegzése a PC nevében már önmagában is téves, akkor a múlt eltörlése vagy kizárása, anélkül, hogy megvitatnánk azt, egyenesen szánalmas.

2 Marcello VENEZIANI: *La Cappa. Per una critica del presente*. Marsilio, Roma, 2022.

A *cancel culture* a politikai korrektség visszamenőleges kiterjesztése, amely azonban szembeáll a jelenkori viselkedéssel, a nyelvi stílusokkal, szokásokkal. A politikai korrektséget úgy hívom, hogy *korunk ideológiai csuklyája*: moralizmus erkölcs hiányában, etikai rasszizmus etika hiányában, bigottizmus vallás hiányában, antifaszizmus fasizmus hiányában. Kezdetben célja a leggyengébb, leginkább támadott és elnyomott kisebbségek védelme volt, de fokozatosan megfordult, és egészen addig a pontig jutott, hogy létrehozott magának egy páncélt, azaz egy kiváltságot, egy fordított felsőbbrendűséget, hogy ne lehessen kritikát gyakorolni bizonyos, már említett kategóriák vonatkozásában, és végül mindent támad, ami nem tartozik a védett másságok közé: kezdve a családdal, a népekkel, a hagyományokkal, a természettel, a valósággal, az átlagemberrel magával. Ugyanakkor félelmetes dózerként is működik, hiszen megbüntetés és elnyom minden kiváltságot, minden nagyságot, minden szépséget. A politikai korrektség megöli a valóságot, és demotivál minden minőségre, igazságra, kiváltságra irányuló törekvést. A *La Cappá*ban a hipokrizis ezen új mintáit valódi kulturális manipulációként, előre csomagolt vélemények gyaraként értelmezem, és mindenekelőtt arra világítok rá, hogy az ebből következő cenzúra eléri mindazokat, akik nem állnak be a sorba.

Nem csak Olaszországban tapasztaljuk, hogy visszatérően van a cenzúra, az ideológiai, olykor egyenesen igazságszolgáltatási kontrol, a szabad véleményeket, az előítéletektől eltérő történelmi álláspontokat, a véleménykülönbségeket, a közösségi hálózatokon kifejtett véleményeket támadó totális felügyelet. És ha ezt az elnyomó hadjáratot kombináljuk hol a világiárvány, hol az ukrajnai háborús propaganda miatt jóváhagyott sürgősségi intézkedésekkel, akkor az eredmény nem más, igaz puhított, mérsékelt formában, mint egy felügyeleti rezsim, egy totalitárius rendszer előszobája, a liberális demokrácia retorikai látszatával. Karl Popper „nyílt társadalmából” fokozatosan átmentünk a politikai korrektség őrzői által felügyelt zárt társadalomba. Az Európai Unió nagyrészt elfogadta ezt az új mintát, és irányelvein, az európai bírósági ítéleteken és más irányítási formákon keresztül érvényesíti is azt. A cenzúra mindig elfogadhatatlan – a polgári és büntető törvénykönyvek elégséges eszközei kell, hogy legyenek a csalás, a rágalmazás, a hitelrontás elleni küzdelemhez.

AZ ELTÖRLÉS KULTÚRÁJA = A KULTÚRA ELTÖRLÉSE

Magától értetődik, hogy a kulturális hegemonia árt a kultúrának, nemcsak a szabadságának, hanem a minőségének, méltóságának és sokszínűségének is. Ám a kultúra semmibevétele, megvetése, alulértékelése is éppen olyan káros. Végül azok, akik nem csatlakoznak a hegemoniához, az intoleráns mentalitásúak túlfűtöttsége és a közömbösek csömöre között találják

ELTÖRLÉSKULTÚRA – (*cancel culture*) a kortárs progresszió szerint nem megfelelő vélemények, sőt akár évszázadokkal korábban keletkezett alkotások, művek és létrehozóik figyelmen kívül hagyása, egyenesen kitörlése a köztudatból (vö. retusálás, „újbeszél”)

ÉRZÉKENYÍTÉS – aktív elfogadásra való tömeges rábírás, leginkább az oktatás segítségével, a médián keresztül és a szórakoztatóipar révén (gyermekműsorok, mesekönyvek, Netflix-sorozatok, reklámok, sportmérkőzés-közvetítések)

IDENTITÁSPOLITIKA – a politikai konfliktusnak az egyéni identitás szubjektív területére vonása, például a borszín, a mentális és testi állapot, a nemi hovatartozás vagy szexuális orientáció középpontba állításával (jelszó: „ami személyes, az politikai”)

KRITIKAI FAJELMÉLET – a kritikai iskola legújabb ága, amely borszín, etnikum, nemzetiség, azaz származás alapján állítja fel az elnyomó–elnyomott relációt, és ennek megfelelően határozza meg a vélt igazságosság kritériumait (vö. *1619 Project*, Black Lives Matter, interszekcionalitás)

KULTURÁLIS HATALOM – a hatalom közismert politikai, gazdasági, társadalmi formái mellett érvényesülő indirekt, többnyire nem materiális uralmi képesség, amely a kultúra segítségével hat, leginkább a kánonállítás, a nyelv, a szimbólumok, a referenciák és az értelmezés révén

KULTURÁLIS HEGEMONIA – egy szellemi áramlat, ideológia, politikai irányzat tartós dominanciája a szélesen értelmezett kultúra (gondolkodás, közbeszéd, művelődés, nyelv, művészetek) területén

KULTÚRHARC – (*culture war*, *Kulturkampf*) küzdelem a kultúra fölötti ellenőrzésért, a kulturális befolyásgyakorlás közvetlen vagy közvetett lehetőségeiért

MAINSTREAMING – mesterséges úton való széles körű elfogadottá tétel; a marginális szokások és viselkedések beemelése a bevettek közé

POLITIKAI KORREKTSÉG – (*political correctness*) a globális progresszió által politikai értelemben helytelennek, megengedhetetlennek minősített szavak, kifejezések és gesztusok anatómia alá vonása, közéletből való kigyomlálása

SOCIAL JUSTICE WARRIOR – (a társadalmi igazságosság bajnoka) olyan aktivista, aki az ún. „strukturális egyenlőtlenségek” által okozott, többnyire immateriális „társadalmi igazságtalanságok” elleni küzdelemnek szenteli magát, még többször a társadalom által megteremtett jólét, kényelem és szabadság előnyeit élvezve

WOKE – (éber, felébredt) olyan személy, aki ráébredt a legújabb, borszínen, nemi hovatartozáson, szexuális orientáción és ún. „fehér privilégiumokon” alapuló „társadalmi igazságtalanságokra”, és ezek ellen egyéni aktivizmus, utcai demonstrációk vagy a nagytőke segítségével radikálisan változtatni akar (Black Lives Matter, LMBTQ-lobbi, *woke*-nagyvállalatok)

magukat. A pszichológiai nyomás erős, és az összeütközések elkerülése, a nyugodt élet érdekében végül elfogadjuk az új ideológiai szabályokat...

Az utóbbi időben két dolog történt: a hegemonia fölött beborult az ég, az elfogadás hiányából következő szankciók viszont fokozódtak. Miből áll ma a kulturális hegemonia? Egy uralkodó mentalitásból, amely a kommunizmusból megörökölte, hogy szükségszerű igazságot követeljen (a Haladás alól senki sem menthető fel), és a monopóliumát azoknak, akik ezt az oldalt képviselik. Mindig a „történelem jó oldalán” állnak, még akkor is, ha nagyot tévednek; így képviselhetnek olyan álláspontokat, amelyeket tegnap még elítéltek, anélkül, hogy meg kellene indokolniuk a pálfordulást. Csak mert ők a „történelem jó oldalán” állnak! Ez a mentalitás ideológiai kóddá és társadalmi etiketté vált, ismert neve politikai korrektség, megengedő intolerancia, progresszív bigottság.

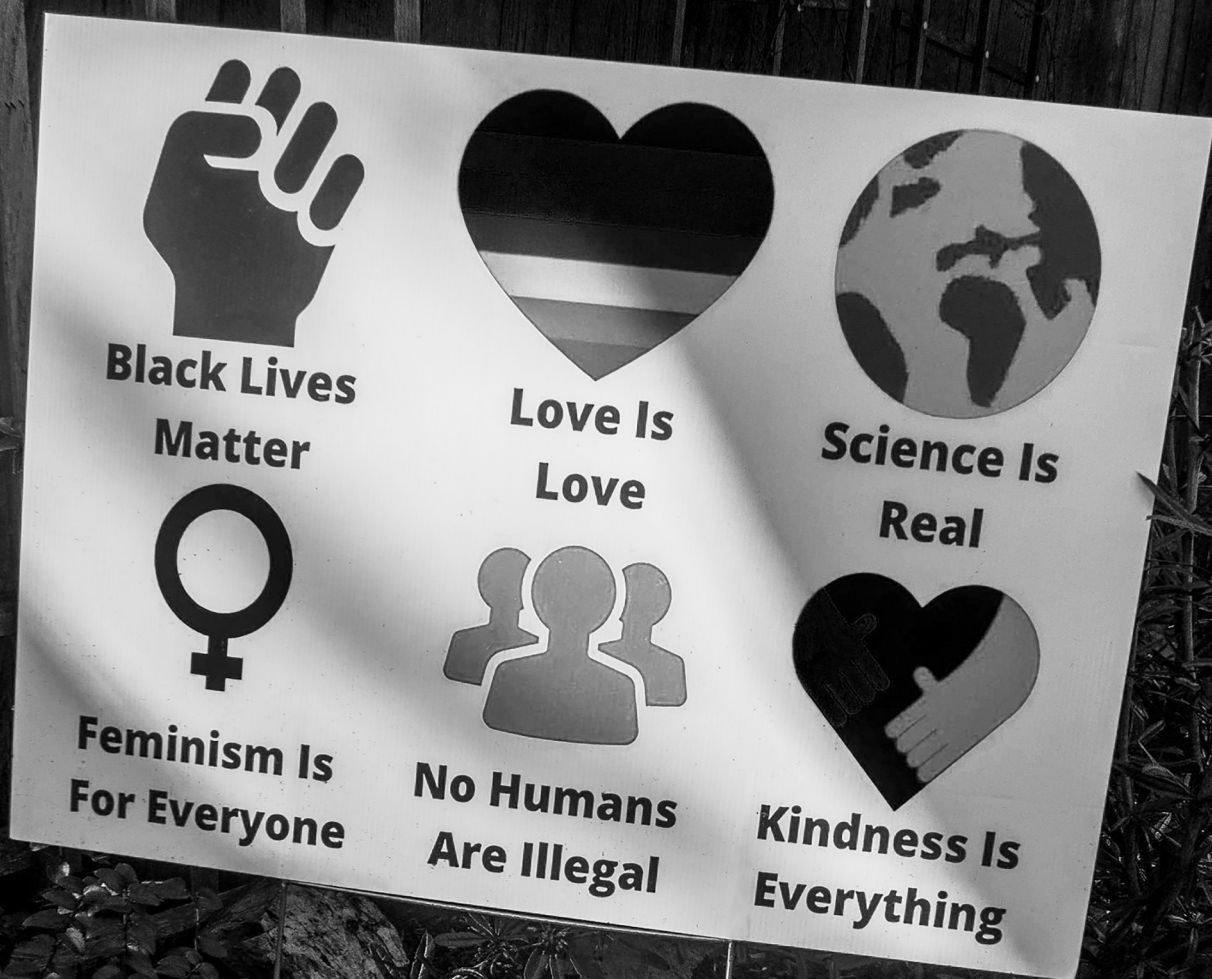
Aki ezen kívül áll, annak büntudatot kell éreznie, igazolnia kell magát, és úgy kezelik, mint aki kilóg a sorból, mint aki felett eljárt az idő: a múlt maradványaként vagy kóros anomáliaként tekintenek rá. De mellőzzük a vádaskodásokat és a megbélyegzéseket, inkább tegyük fel az alapvető kérdést: ez a kulturális hegemonia mit hozott létre művek és a kölcsönös megértés tekintetében, milyen nyomot hagyott a kultúrában, a társadalomban és az egyéneknél? Nehezen idézek fel igazán emlékezetes és jelentős műveket, amelyek hatással lettek volna a kultúrára és a társadalomra. E bíráló még élesebb, ha összehasonlítjuk a kulturális hegemoniával – tévesen vagy helyesen – azonosított szerzőket és műveket a múlt századot jellemző [és most eltörelendőnek ítélt] szerzőkkel és műveikkel. Az összes terület kiválóságai, a filozófiától a művészetekig, a tudománytól az irodalomig, nem részei a kortárs kulturális hegemoniának, sőt gyakran szembehelyezkednek vele. Hosszú és részletes listát tudnék készíteni azokról a művekről és szerzőkről, amelyek a progresszív marxista ideológián kívül esnek vagy éppen azzal szemben állnak.

A kulturális hegemonia tehát szellemi uralomként és kiközösítésként működött s működik, de nem hozott létre és nem támogatott nagy eszméket, nagy műveket és nagy szerzőket. Éppen ellenkezőleg, megalapozott a gyanú, hogy kapcsolat van társadalmunk kulturális leépülése és a radikális-progresszív kulturális hegemonia között. Az uralkodó kulturális körök, lobbik és az értelmiségi szekták kiszolgáltatták a társadalmat a kulturális hegemoniának és a közönségességnek. Hatására az organikus és kollektív értelmiség reakciójaként létrejött egy individualista és autisztikus értelmiség, amely nem hagy nyomot a valóságban, hanem depressziós nárcizmusába menekül. Hogy következhetett be mindez? Talán úgy, hogy ugyan akadémikusokból, de mégiscsak középszerű funkcionáriusokból álló értelmiségi klérus jutott érvényre? Távol áll tőlünk a kulturális rasszizmus, amelyet egyébiránt a baloldalon széles körben gyakorolnak, ezért nem hisszük, hogy ez „etnikai” kérdés lenne, amely a kultúra uralkodó osztályát érinti. A probléma ehelyett egész egyszerűen tartalmi: a kulturális hegemonia nem pozitív eszméket, értékeket, modelleket közvetített, hanem sikerült felbomlasztania azokat a pozitív eszméket, értékeket és modelleket, amelyekre civilizációnk épül. Utópiái mind megfeneklettek, kezdve a kommunizmussal, nem sikerült építkeznie, hanem csak rombolt. Kikezdte a hagyományokat és a kultúrákat, a civilizációkat

és az életelveket, a józan észet és a népi gyökereket. Szembefordult a személyes és közösségi élet alapvető elveivel, amelyek a valláshoz, a társadalmi és a családi kötelékekhez kapcsolódnak.

Ha az emancipáció volt az alapértéke és a felszabadulás a fő kritériuma, akkor az eredmény a családhoz, a természethez, az élethez és a születéshez, a valláshoz, a valóság mitikus és szimbolikus felfogásához, a közösségi kötelékekhez, az identitáshoz és a gyökerekhez, a személyes érdemekhez és képességekhez kapcsolódó kultúrák és modellek félelmetes és szisztematikus lerombolása lett. Sikerült szétbomlasztania egy világot, kiszorítania az egymással szemben álló kultúrákat, de nem sikerült új világot teremtenie. Ennek az kulturális-művelődési elsvatagosodásnak az lett az eredménye, hogy nincsenek

» politikai korrektség, megengedő intolerancia, progresszív bigottság

olyan alkotások, szerzők, amelyek hivatkozási modellként, kiindulópontként, születési és újjászületési mátrixként szolgálnának. A kulturális hegemonia nem megoldást hozott, hanem bomlasztást. Társadalmi szinten is elidegenedést, elszigetelődést, szétesést eredményezett.

Ma már nincsen kommunizmus, a *politikai* Baloldal eltűnőben van, de ez a fullasztó *kulturális* Csuklya továbbra is ott van a fejünkön, bár eszmék, értékek, alkotások, szerzők nélküli üres kázmza csupán. A végeredmény nem más, minthogy *a kulturális hegemonia gyenge gondolkodású erős hatalom*; s míg civilizációnk fája gyökereivel, évezredek törzsével, a valós életbe nyúló ágahajtásaival erős gondolkodást jelent, addig saját védelme érdekében mégis tehetetlen. Az első egy olyan egyház, amelynek van hivatalban levő püspöksége és nagy létszámú papsága, ám nincs tanítása, vallása, nem nyújt lehetőséget az üdvözülésre; ezzel szemben a második egy erős gondolkodás, évezredek hagyományokkal, de egyházmegyék és plébániák nélkül... Így egy erős, de bomlasztó hatalom és egy olyan civilizáció közötti egyenlőtlen háborút éljük meg, amely szellemileg még nem pusztult el, de gyakorlati értelemben – például médiaszinten – védtelen és vesztesre áll. A manapság egyre inkább visszatérő barbarizmus főként ebből az egyensúlytalanságból ered, amely egy hegemon, de nihilista kultúra és egy vesztesre álló, vagy talán már el is vesztett, de értéktelített civilizáció között áll fenn. A megújulásnak két ellensége van: a hegemon nihilista kultúra és a kultúra nélküli tömegek közönségességének nihilizmusa.

Represszív tolerancia –
Woke-katalógus egy
portlandi tüntetésen
(Oregon állam), 2021. február 9.
(Flickr / Mark McClure)

Globális kultúrac –
Google-promóció Kínában
(chinaforum.net)

GLOBÁLIS KULTÚRHARC

Végül kitérnék egy nehéz kérdésre, amely a globális uralom kapcsán felmerülő lehetséges megoldások, válaszok témáját érinti. Mert a tét az immár évtizedek óta fennálló ideológiai hegemonia, amely radikális-progresszív értelemben a társadalom fölött kupolaként helyezkedik el, mint egy maffiahálózat, és át-lépi az országhatárokat. Amiről szó van, az az információhoz, kommunikációhoz és a kultúra világához, de ugyanúgy az igazságszolgáltatáshoz, a transznacionális gazdasági-pénzügyi és bürokratikus-igazgatási berendezkedéshez köthető hatalom közötti összefonódások rendszere. Ez az összekovácsolódás, ez a szövetség megakadályozza, hogy szembeállítsunk vele egy polgári kultúrát és egy másfajta érzékenységet, amely például a Természet, a Hagyományok, a Minőség, a kulturális, népi, polgári és vallási Identitás tiszteletben tartásához kapcsolódik. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy nincsenek szervezett erők, még kevésbé pártok, amelyek legalább megpróbálták volna *hálózatokat, struktúrákat, alternatív magyarázatokat létrehozni egy egységes válasz érdekében*. Hiányzik az érzékenység, az előrelátás, a stratégia ahhoz, hogy ellentámadást lehessen indítani az említett túlsúly ellen. Például egy olyan konzervatív kultúra, amely képes megvédeni a civilizációt, a természetet, a valóságot, a minőséget és a szépséget. Nem marad más, mint az egyes emberek intelligenciája, a szellemi műhelyek és csoportok létrehozása, valamint a gondolatok terjesztése.

Ahhoz, hogy lyukat vágjunk a Csuklyán, szükség van az értelem kardjára, a kritikus gondolkodásra és azokra, akik nem elégednek meg azzal, amit készen kapnak. A Csuklya és a kard, hogy a legendák nyelvén szóljak. Ezzel a karddal az égig kell eljutni, de ezúttal nem ezért, hogy megsemmisítsük az isteneket és leromboljunk minden felsőbbrendű elvet, ahogy ezt Marx tette a párizsi kommun idején és történt később, a '68-as tüntetések alkalmával; hanem azért, hogy megszabadítsuk az égboltot a képmutatás, az uniformitás és az ellenőrzés felhőtakarójától, amely ránk nehezedik és meggátol minket abban, hogy szabadon és tisztán lássuk a tiszta eget. ■

(Fordította: Zemen Annamária)